

**DRUŽINSKO ŽIVLJENJE NEKOČ IN DANES V
LOVRENCU NA POHORJU**

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorja: Urh Kraner in Marko Bašadur

RAZISKOVALNA NALOGA



Osnovna šola Lovrenc na Pohorju

DRUŽINSKO ŽIVLJENJE NEKOČ IN DANES V LOVRENCU NA POHORJU

SOCIOLOGIJA

Mentorica in lektorica:

Blanka Kovačec, prof. slo. in soc.

Avtorja:

Urh Kraner in Marko Bašadur

Lovrenc na Pohorju, 2010

POVZETEK

Družina je za otroka zelo pomembna, saj v njej poteka socializacija otrok in v njej otroci pridobivajo prva spoznanja in izkušnje. Oblike družine, pojmovanje družine in samo družinsko življenje pa se s časom in raznimi vplivi od zunaj spreminjajo.

V raziskovalni nalogi sva se osredotočila na raziskovanje družinskega življenja v najinem kraju, Lovrencu na Pohorju. Želela sva ugotoviti, kakšne so družine danes in kakšne so bile nekoč – več kot 40 let nazaj. Zanimalo naju je, ali se je spremenila sama oblika družine, ali so se spremenili odnosi v družini (kdo odloča), kako je porazdeljeno delo v družini, koliko prostega časa preživijo skupaj otroci in starši ter kaj počnejo v skupnem prostem času ter vse primerjati s tem, kako je bilo pred več kot 40 leti.

Pri svojem raziskovanju sva uporabila metodo ankete, in sicer sva anketirance razdelila v dve skupini (dva vzorca). V prvem vzorcu so učenci 8. in 9. razredov Osnovne šole Lovrenc na Pohorju. V drugem vzorcu pa so krajani Lovrenca na Pohorju, ki so starejši nad 50 let. S tem, ko sva določila dve tako različni starostni skupini, sva dobila dva različna vzorca, ki sva ju lahko primerjala. Rezultati so prikazani s tabelami in grafi.

KAZALO

1. UVOD	2
2. TEORETIČNI DEL.....	3
2.1. Opredelitev temeljnih pojmov.....	3
2.1.1. Družina	3
2.1.2. Vrste družin	4
2.1.3. Funkcije družin.....	4
2.1.4. Zakonska zveza	5
2.1.5. Zunajzakonska skupnost	5
2.1.6. Gospodinjstvo.....	5
2.1.7. Sorodstvo.....	6
2.2. Spremembe v družinskem življenju	6
2.3. Stanje družin v Sloveniji	7
3. EMPIRIČNI DEL.....	8
3.1. Opis poteka raziskave.....	8
3.2. Predstavitev rezultatov	8
3.2.1. Analiza rezultatov anketnega vprašalnika, ki so ga izpolnili osnovnošolci (prvi vzorec)	8
3.2.2. Analiza rezultatov anketnega vprašalnika, ki so ga izpolnili starejši krajani Lovrenca na Pohorju (drugi vzorec).....	15
3.2.3. Primerjava rezultatov in razprava.....	23
4. ZAKLJUČEK.....	25
LITERATURA.....	27
KAZALO TABEL IN GRAFOV	28
PRILOGE	29

ZAHVALA

Za pomoč in nasvete pri izdelavi raziskovalne naloge se zahvaljujema mentorici Blanki Kovačec. Zahvaljujema se tudi vsem, ki so reševali anketne vprašalnike in nama tako pomagali priti do ugotovitev.

1. UVOD

»Družina ni trdnjava nespremenljivosti«, ker jo sestavljajo živi ljudje, vsak živi organizem pa se razvija«. (Helena Puhar)

Družinsko življenje se je korenito spremenilo in to se vidi tudi v pripravi nove zakonodaja, saj se zadnje čase veliko govori o družini, v pripravi je nov družinski zakonik ipd. Od starejših sorodnikov velikokrat slišiva, da je včasih »*bolj luštno blo*«, da so otroci bolj spoštovali svoje starše, ubogali, da so se znali igrati in da so cenili to, kar imajo. Ravno iz tega razloga sva se odločila, da raziščeva, kakšno je bilo življenje v okviru lovrenške družine nekoč in kakšno je danes. Odločila sva se, da bova s pomočjo ankete, ki jo bova razdelila med lovrenške osnovnošolce, ugotovila, kakšno je družinsko življenje danes. Nato bova nekaj anket razdelila med nekaj starejših občanov Lovrenca na Pohorju in jih prosila, da nama povedo oz. napišejo nekaj o družinskem življenju pri njih doma, ko so bili še otroci. S pomočjo metode ankete bova tako poskušala pridobiti podatke, ki jih bova lahko primerjala.

Ker je najina tema zelo široka, sva se odločila, da se bova osredotočila na to, da ugotoviva:

- ali se je spremenila sama oblika družine,
- kako se je spremenila delitev dela v družini (kdo opravlja večino gospodinjskega dela, koliko pomagajo otroci ipd.),
- koliko prostega časa preživijo starši in otroci skupaj danes in kako je bilo s tem nekoč,
- ali je družina visoko postavljena vrednota ali pa so pomembnejše druge (prijateljstvo, izobrazba, uspeh, denar ipd.).

Hipoteze, ki sva jih postavila, so:

1. Danes družine štejejo manj članov.
2. Danes so še vedno ženske (matere) tiste, ki opravijo večino gospodinjskega dela.
3. Starši več ne pričakujejo od svojih otrok, da bodo veliko pomagali pri delu doma.
4. Družina je še vedno visoko postavljena vrednota.
5. Otroci in starši večinoma ne preživljajo prostega časa skupaj.

2. TEORETIČNI DEL

2.1. *Oprelitev temeljnih pojmov*

Preden se lotiva raziskovalnega dela, morava najprej opredeliti temeljne pojme, ki se bodo pojavljali v najini raziskovalni nalogi.

2.1.1. **Družina**

S sociološkega vidika družino pojmujejo kot primarno družbeno skupino, saj v njej prihaja do močne navezanosti med osebami in do intimnih odnosov, ki so dolgotrajni. Hkrati pa ima družina lastnost družbene institucije, saj znotraj družine poteka vzgoja za družbeno sprejemljivo vedenje. Je dvogeneracijska skupnost, njene oblike in načini življenja so odvisni od družbenih okoliščin in osebne odločitve posameznikov.¹

Definicija sprejeta v okviru OZN (1994): družina predstavlja osebo ali skupino oseb, ki skrbi za otroka/e.

Statistično gledano je družina v Sloveniji opredeljena kot življenjska skupnost staršev (obeh ali enega) in otrok, ki živijo v istem gospodinjstvu. Starost otrok ni omejena, vendar pa ti tedaj nimajo svoje družine oziroma ne živijo v zunajzakonski skupnosti. Družina sta lahko tudi samo mož in žena oz. partnerja, ki živita brez otrok v zunajzakonski skupnosti. Glede na položaj posameznih članov v družini so družine razvrščene takole: zakonski par brez otrok, zakonski par z otroki, mati z otroki, oče z otroki, zunajzakonska partnerja brez otrok in zunajzakonska partnerja z otroki.²

V Zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih je družina opredeljena kot življenjska skupnost staršev in otrok, ki zaradi koristi otroka uživa posebno varstvo.³

¹ Barle – Lakota, A. idr. Sociologija: Učbenika za 280 urni predmet sociologije v 4. letniku gimnazijskega izobraževanja. 1. izd. Ljubljana: DZS, 2006, str. 87.

² Vertot, N. Ob mednarodnem dnevu družin. Statistični urad Republike Slovenije, 9. maj 2008, Posebna objava. (Povzeto 21. 12. 2009). Dostopno na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=1617

³ Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR). Ur.l. SRS, št. 15/1976. (Povzeto 21. 12. 2009) dostopno na: http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti_pdf/zzzdr_upb.pdf

2.1.2. Vrste družin

S sociološkega vidika ločimo:

- **jedrno družino**, v kateri so starši in najmanj en otrok; družina orientacije je tista, v kateri smo se rodili, družina prokreacije je tista, ki smo si jo ustvarili sami;
- **razširjeno družino** – v njej živi več jedrnih družin, ki so med seboj sorodno povezane, lahko so horizontalno (poleg jedrne družine živijo še strici in tete) ali vertikalno razširjene (vsaj tri generacije);
- **veliko družino** – sestavlja več jedrnih družin;
- **enostarševsko družino** – v njej je en starš in najmanj en otrok.⁴

Prišlo je do sprememb v oblikah družine: zmanjšalo se je število nuklearnih družin, narašča število reorganiziranih družin in enostarševskih družin, narašča število istospolnih družin in enočlanskih gospodinjstev. Prišlo je tudi do zmanjševanja števila družinskih članov, kar je najverjetneje povezano s trendom upadanja stopenj rodnosti.⁵

Ob klasični jedrni družini se tako uveljavljajo mnoge družinske oblike – enostarševske, reorganizirane, razširjene, ki jih ne poimenujemo več kot »nepopolne«. Poleg biološkega starševstva pa se vedno bolj uveljavljajo različne oblike socialnega starševstva.⁶

2.1.3. Funkcije družin

Funkcije družin so:

- **primarna socializacija** (ponotranjenje norm in vrednot);
- **emocionalna funkcija** – čustvena stabilizacija, da se lahko člani družine doma pogovorijo in povedo, kaj jih muči (nudijo si čustveno podporo);
- **reproduktivna funkcija**, saj v vsaki družbi obstajajo pravila, ki predpostavljajo določeno spolno aktivnost, rojstvo in skrb za otroke;
- **ekonomska funkcija**, ki je bila včasih pomembnejša. Družine so bile pomembne proizvodjalne enote (kmečke družine, obrtniške družine).⁷

⁴ Barle – Lakota, A. idr. Sociologija: Učbenika za 280 urni predmet sociologije v 4. letniku gimnazijskega izobraževanja. 1. izd. Ljubljana: DZS, 2006, str. 89.

⁵ Švab, A. Družina: od modernosti do postmodernosti. 1. izd. Ljubljana: ZPS d.o.o., 2001, str. 59.

⁶ Ule, M. in Kuhar, M. Mladi, družina, starševstvo. 1. izd. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, 2003, str. 49.

⁷ Barle – Lakota, A. idr. Sociologija: Učbenika za 280 urni predmet sociologije v 4. letniku gimnazijskega izobraževanja. 1. izd. Ljubljana: DZS, 2006, str. 91-92.

2.1.4. Zakonska zveza

V Zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih je zakonska zveza opredeljena kot z zakonom urejena življenjska skupnost moža in žene.⁸

S sociološkega vidika je zakonska zveza relativno trajna spolna in ekonomska zveza moškega in ženske. Pravila sklepanja zakona se običajno vrtijo okoli vprašanja, koliko partnerjev lahko imaš in s kom se je prepovedano poročiti (zveza med starši in otroki ter brati in sestrami je pri nas prepovedana).⁹

2.1.5. Zunajzakonska skupnost

Zunajzakonska skupnost je dalj časa trajajoča življenjska skupnost moškega in ženske, ki nista sklenila zakonske zveze, in ima zanju enake pravne posledice po tem zakonu, kot če bi sklenila zakonsko zvezo, če ne bi bilo razlogov, zaradi katerih bi bila zakonska zveza med njima neveljavna; na drugih področjih pa ima taka skupnost pravne posledice, če zakon tako določa.

Med osebama istega spola ne more biti zunajzakonske skupnosti (lahko pa se taki osebi registrirata v obliki istospolne partnerske skupnosti, ki ima mnoge podobne učinke kot zakonska zveza ali zunajzakonska skupnost).¹⁰

2.1.6. Gospodinjstvo

Gospodinjstvo je ekonomsko statistična kategorija. Predstavlja skupnost ljudi, ki živi pod isto streho in skupaj trošijo materialne dobrine.¹¹

Vrste gospodinjstev:

- enodružinska gospodinjstva,
- gospodinjstva z dvema družinama ali več,
- samska gospodinjstva,

⁸ Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZZDR). Ur.l. SRS, št. 15/1976. (Povzeto 21. 12. 2009) dostopno na: http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti_pdf/zzzdr_upb.pdf

⁹ Barle – Lakota, A. idr. Sociologija: Učbenika za 280 urni predmet sociologije v 4. letniku gimnazijskega izobraževanja. 1. izd. Ljubljana: DZS, 2006, str. 87.

¹⁰ Kakšne so pravice partnerjev zunajzakonske skupnosti? Državni portal Republike Slovenije. (Povzeto 21. 12. 2009) Dostopno na: <http://e-uprava.gov.si/e-uprava/dogodkiPrebivalci.euprava?zdid=696&sid=291>

¹¹ Barle – Lakota, A. idr. Sociologija: Učbenika za 280 urni predmet sociologije v 4. letniku gimnazijskega izobraževanja. 1. izd. Ljubljana: DZS, 2006, str. 89.

- veččlanska gospodinjstva,
- skupinska gospodinjstva.

2.1.7. Sorodstvo

Sorodstvo sestavljajo posamezniki, ki so povezani s krvnim sorodstvom, posvojitvijo ali zakonsko zvezo.¹²

2.2. Spremembe v družinskem življenju

Na spremembe v družini je najbolj neposredno vplivalo množično zaposlovanje žensk. Poleg tega pa je na družinsko življenje vplivalo tudi razmah potrošništva (družina kot pomembna potrošniška enota), spreminjanje vrednot in spreminjanje ideologij o družinskem življenju.¹³

Na kratko bova skušala pojasniti, kako se današnje družinsko življenje razlikuje od preteklega:

- **Zaposlujemo se izven družine.** Včasih je družina sama proizvajala in trošila ter od vsakega člana družine – tudi otrok – zahtevala določen delež. Zdaj, ko starši delajo in ustvarjajo izven družine, je delo dojemano kot nekaj, kar rahlja medsebojne vezi članov družine, saj morajo starši veliko ur preživeti zdoma.
- **Ne le očeta, tudi matere ni doma.** Starši tako ne morejo večji del dneva sami nadzorovati svojih otrok. Spremenil pa se je tudi sam odnos med starši in otroci.
- **Spremenjena vloga očeta in matere.** Oče več ni edini prehranjevalec družine in tako ne bi smela biti več mati edina odgovorna za opravljanje gospodinjskih del in za vzgojo otrok.
- **Zgodnje soočanje z vplivi od zunaj.** Otroci so že zgodaj prepuščeni različnim vzgojnovarstvenim organizacijam, ki so prevzele skrb za otroke.
- **Družine so manjše.** Še pred 100 leti je družina štela 6-7 članov. Skrb za mlajše otroke so prevzeli starejši. Tako so se hitro naučili prevzemati odgovornosti.

¹² Barle – Lakota, A. idr. Sociologija: Učbenika za 280 urni predmet sociologije v 4. letniku gimnazijskega izobraževanja. 1. izd. Ljubljana: DZS, 2006, str. 88.

¹³ Švab, A. Družina: od modernosti do postmodernosti. 1. izd. Ljubljana: ZPS d.o.o., 2001, str. 87.

- **Gospodinjski pripomočki so spremeni delo v družini.** Naraščajoče število gospodinjskih pripomočkov, ki olajšujejo delo v družini, še dodatno zmanjšuje možnosti za delovno vzgojo otroka.
- **Družabnost in zabavno življenje se selita izven doma.** Kinodvorane, drsališča ipd. trga starše od otrok in otroke od staršev.
- **Borba različnih vplivov.** Na otrokovo osebnost lahko vplivajo različna pojmovanja, različne težnje, nasprotujoči si običaji in vrednotenja.¹⁴

Spremembe, ki jih zasledimo znotraj družinske dinamike, so:

- življenje staršev in otrok skupaj in narazen,
- pomikanje odločitve za starševstvo na poznejša leta,
- naraščanje števila razvez zakonskih zvez in s tem povezana reorganizacija družin,
- strukturne spremembe življenja v starosti in družbeno dojetje starosti in staranja.¹⁵

V družinskem življenju je opazno tudi:

- slabenje avtoritete staršev in večanje avtoritete mladih,
- poznejše poroke,
- naraščanje števila ljudi, ki živijo sami,
- partnerstvo namesto poroke.¹⁶

2.3. Stanje družin v Sloveniji

Na Statističnem uradu Republike Slovenije lahko preberemo, da v Sloveniji po podatkih zadnjega popisa prebivalstva (ki je bil leta 2002) med družinami z otroki prevladujejo družine z enim otrokom (48,6%), sledijo družine z dvema otrokoma (42,5%) in družine s tremi ali več otroki (8,9%). V Sloveniji smo leta 2002 ljudje živeli v 555.945 družinah in so enostarševske družine predstavljale slabo petino (18,8 %) vseh družin. Med njimi je bilo kar 86 % družin mater z otroki in le 14 % družin očetov z otroki.¹⁷

¹⁴ Puhar, H. Ali smo starši res odpovedali? 1. izd. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine, 1985, str. 12.

¹⁵ Švab, A. Družina: od modernosti do postmodernosti. 1. izd. Ljubljana: ZPS d.o.o., 2001, str. 46.

¹⁶ Ule, M. in Kuhar, M. Mladi, družina, starševstvo. 1. izd. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, 2003, str.39.

¹⁷ Vertot, N. Ob mednarodnem dnevu družin. Statistični urad Republike Slovenije, 9. maj 2008, Posebna objava. (Povzeto 21. 12. 2009). Dostopno na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=1617

3. EMPIRIČNI DEL

3.1. Opis poteka raziskave

Odločila sva se, da bova pri svojem delu uporabila anketni vprašalnik, saj bova lahko s to metodo zajela večji vzorec ljudi in hkrati nama bo to omogočilo lažjo primerjavo rezultatov. Anketni vprašalnik sva razdelila 8. in 9. razredom na Osnovni šoli Lovrenc na Pohorju (nazaj sva dobila vseh 44 anket, ki sva jih razdelila). Nato sva ankete razdelila med starejše občane Lovrenca na Pohorju, ki so otroštvo preživljali v Lovrencu. Odločila sva se, da morajo biti stari nad 50 let (nazaj sva dobila 28 izpolnjenih vprašalnikov od 33 razdeljenih vprašalnikov). Tako najin prvi vzorec sestavlja 44 13., 14. in 15. letnikov in drugi vzorec sestavlja 28 starejših krajanov Lovrenca na Pohorju (starih nad 50. let). Ankete sva torej razdelila 8. in 9. razredom in nekaterim starejšim krajanom, jih vljudno prosila, da izpolnijo anketni vprašalnik ter jim razložila, zakaj potrebujeva njihove odgovore. S tem, ko sva določila dve tako različni starostni skupini, sva dobila dva različna vzorca, ki ju bova lahko primerjala. S pomočjo prvega vzorca bova ugotovila, kakšno je stanje v družinah v današnjem času, s pomočjo drugega pa, kako je bilo včasih.

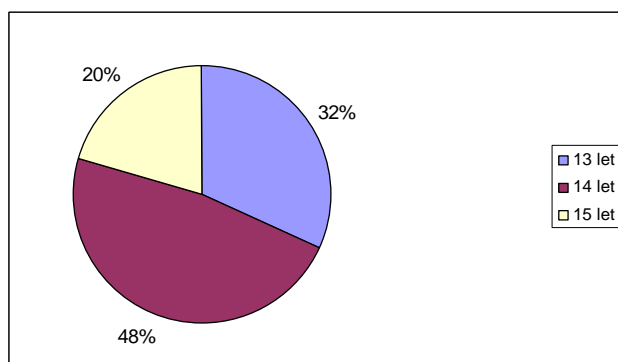
3.2. Predstavitev rezultatov

3.2.1. Analiza rezultatov anketnega vprašalnika, ki so ga izpolnili osnovnošolci (prvi vzorec)

Anketni vprašalnik sva razdelila 8. in 9. razredom Osnovne šole Lovrenc na Pohorju, in sicer sta na naši osnovni šoli dva 8. razreda in eden 9. razred.

Tabela 1 in Graf 1: Prikaz starosti prvega vzorca

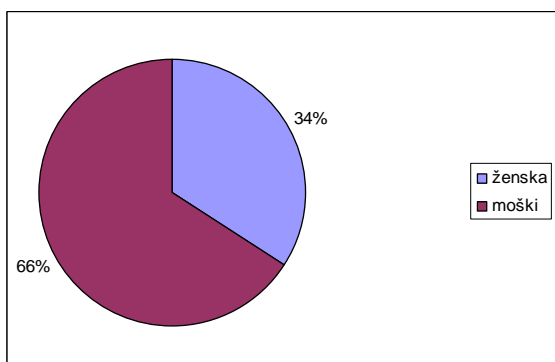
Starost	Število	Odstotek
13 let	14	32%
14 let	21	48%
15 let	9	20%
<i>SKUPAJ</i>	<i>44</i>	<i>100</i>



Na grafu in tabeli lahko vidimo, da je največ anketnih vprašalnikov na Osnovni šoli Lovrenc na Pohorju rešilo 14. letnikov (48%), sledijo jim 13. letniki (32%) in 15. letniki (20%).

Tabela 2 in Graf 2: Prikaz prvega vzorca glede na spol

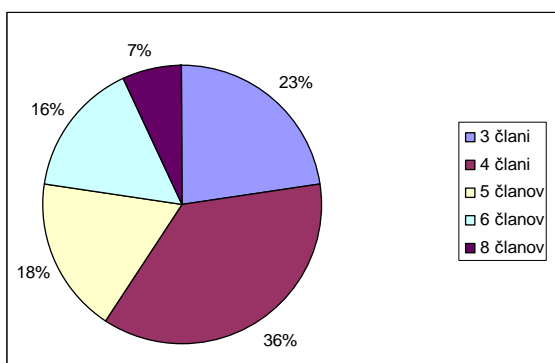
Spol	Število	Odstotek
ženski	15	34%
moški	29	66%
<i>SKUPAJ</i>	<i>44</i>	<i>100%</i>



Anketni vprašalnik je rešilo več deklic (34%) kot dečkov (66%).

Tabela 3 in Graf 3: Prikaz prvega vzorca glede na število članov v družini

Št. članov	Št. anketiranih	Odstotek
3 člani	10	23%
4 člani	16	36%
5 članov	8	18%
6 članov	7	16%
8 članov	3	7%
<i>SKUPAJ</i>	<i>44</i>	<i>100%</i>

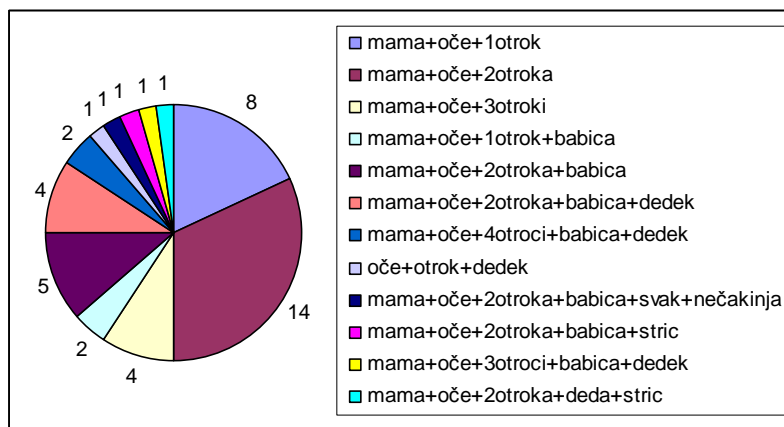


Vidimo lahko, da so najpogostejše štiričlanske družine (36%), sledijo jim tričlanske družine (23%), petčlanske družine (18%), šestčlanske družine (16%) in najmanj je osemčlanskih družin (7%).

Tabela 4 in Graf 4: Prikaz prvega vzorca glede na to, kateri člani sestavljajo družino

Družinski člani	Št. anketiranih	Odstotek
mama + oče + 1 otrok	8	18%
mama + oče + 2 otroka	14	33%
mama + oče + 3 otroci	4	9%
mama + oče + 1 otrok + babica	2	2%
mama + oče + 2 otroka + babica	5	11%
mama + oče + 2 otroka + babica + dedek	4	9%
mama + oče + 3 otroci + babica + dedek	1	2%

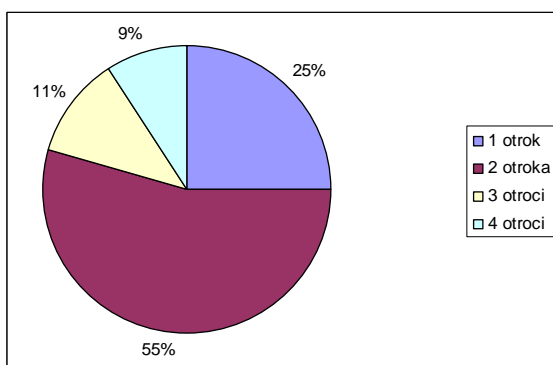
mama + oče + 4 otroci + babica + dedek	2	2%
oče + otrok + dedek	1	2%
mama + oče + 2 otroka + babica + svak + nečakinja	1	2%
mama + oče + 2 otroka + babica + stric	1	2%
mama + oče + 2 otroka + deda + stric	1	2%
SKUPAJ	44	100%



Vidimo lahko, da so najštevilčnejše štiričlanske družine, ki jih sestavljata mama, oče in 2 otroka (33%), sledijo jim tričlanske družine, ki jih sestavljata mama, oče in 1 otrok (18%). Pojavljajo pa se tudi različne oblike vertikalno (npr. z babico) in horizontalno (npr. s strici) razširjenih družin, ki so vidne v zgornjem grafu in v razpredelnici.

Tabela 5 in Graf 5: Prikaz prvega vzorca glede na število otrok

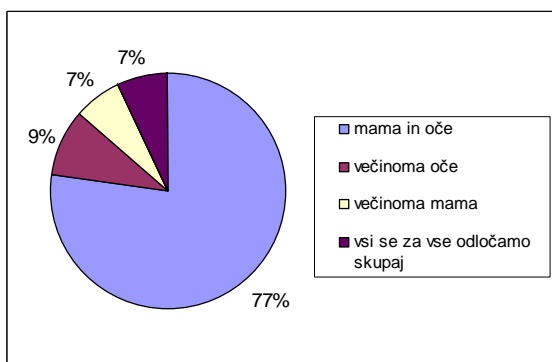
Št. otrok	Št. anketiranih	Odstotek
1 otrok	11	25%
2 otroka	24	55%
3 otroci	5	11%
4 otroci	4	9%
SKUPAJ	44	100%



Prevladujejo družine z dvema otrokoma (55%), sledijo jim družine z enim otrokom (25%). Manj je družin s tremi otroki (11%) in s štirimi otroki (9%).

Tabela 6 in Graf 6: Prikaz prvega vzorca glede na to, kdo odloča

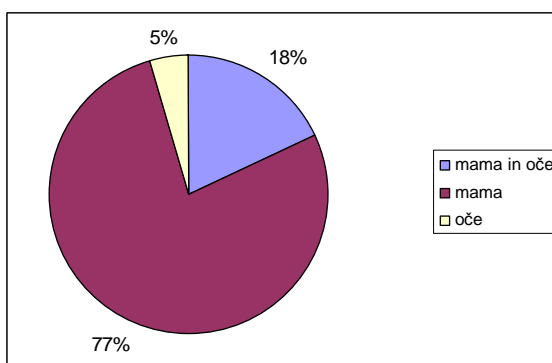
Kdo odloča?	Št.	Odstotek
mama in oče	34	77%
večinoma oče	4	9%
večinoma mama	3	7%
večinoma otroci	0	0%
vsi se za vse odločamo skupaj	3	7%
drugo	0	0%
<i>SKUPAJ</i>	<i>44</i>	<i>100%</i>



Opazimo lahko, da v sodobnih družinah pomembne odločitve v veliki večini sprejemata oba starša (77%). Če odloča večinoma oče, je to le v 9% družin in če odloča večinoma mama, je to le v 7% družin. Za vse se odločajo skupaj starši in otroci v 7% družin.

Tabela 7 in Graf 7: Prikaz prvega vzorca glede na to, kdo opravlja gospodinjska dela

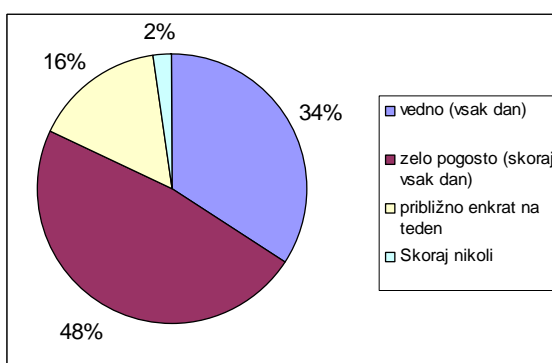
Gospodinjsko delo	Št.	Odstotek
mama in oče	8	18%
mama	34	77%
oče	2	5%
otroci	0	0%
drugo	0	0%
<i>SKUPAJ</i>	<i>44</i>	<i>100%</i>



V tabeli in grafu je razvidno, da še vedno največ gospodinjskega dela opravijo matere (77%), v 18% si gospodinjsko delo porazdelita mama in oče in v 5% ga opravi oče (v enem primeru gre za družino brez matere).

Tabela 8 in Graf 8: Prikaz prvega vzorca glede na to, koliko doma pomagajo otroci

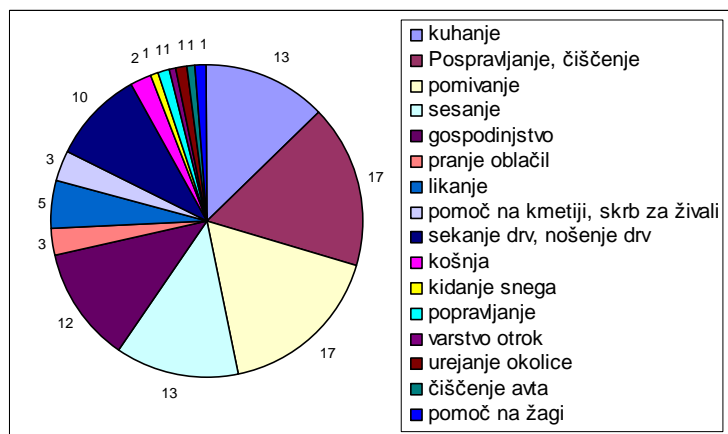
Pomoč otrok	Št.	Odstotek
vedno (vsak dan)	15	34%
zelo pogosto (skoraj vsak dan)	21	48%
približno enkrat na teden	7	16%
skoraj nikoli	1	2%
<i>SKUPAJ</i>	<i>44</i>	<i>100%</i>



Opazimo lahko, da kar 48% pomaga doma skoraj vsak dan in 34% vsak dan. Približno enkrat na teden doma pomaga 16% otrok in skoraj nikoli 2%.

Tabela 9 in Graf 9: Prikaz prvega vzorca glede na pogostost domačih opravil, ki jih opravljajo otroci doma

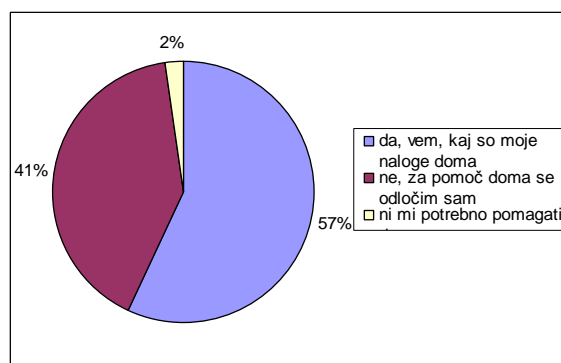
Domača opravila	Pogostost
pomivanje	17
pospravljanje, čiščenje	17
kuhanje	13
sesanje	13
gospodinjstvo	12
sekanje drv, nošenje drv	10
likanje	5
pranje oblačil	3
pomoč na kmetiji, skrb za živali	3
košnja	2
kidanje snega	1
popravljanje	1
varstvo otrok	1
urejanje okolice	1
čiščenje avta	1
pomoč na žagi	1



V anketnem vprašalniku sva prosila, naj anketiranci napišejo vsa domača opravila, ki jih opravljajo doma. V tabeli in grafu sva predstavila njihove odgovore glede na to, kolikokrat so napisali posamezno opravilo. Odgovori jim niso bili ponujeni, napisali so jih sami. Vidimo lahko, da jih veliko pomaga doma pri najrazličnejših gospodinjskih opravilih in pri delu okoli hiše. Najpogosteje pomivajo, pospravljajo/čistijo, kuhajo in sesajo.

Tabela 10 in Graf 10: Prikaz prvega vzorca glede na to, ali starši zahtevajo, da jim otroci pomagajo doma

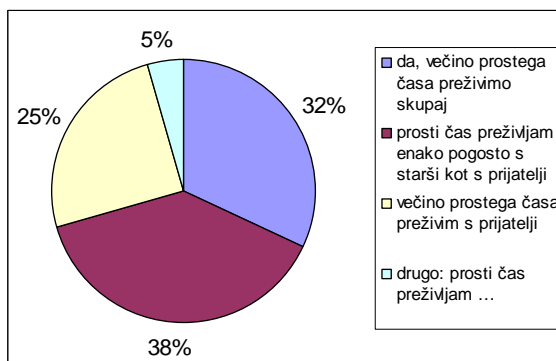
Pomoč doma	Št.	Odstotek
da, vem, kaj so moje naloge doma	25	57%
ne, za pomoč doma se odločim sam	18	41%
ni mi potrebno pomagati doma	1	2%
<i>SKUPAJ</i>	44	100%



57% anketiranih ve, kaj so njihove naloge doma, 41% se za pomoč doma odloči samih in le enemu (2%) ni potrebno pomagati doma.

Tabela 11 in Graf 11: Prikaz pogostosti preživljanja prostega časa s starši za prvi vzorec

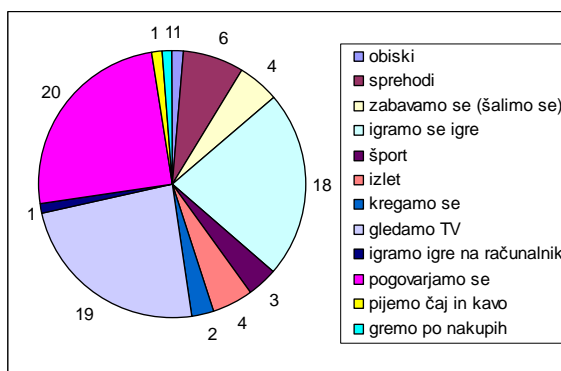
Preživljanje prostega časa	Št.	Odstotek
da, večino prostega časa preživimo skupaj	14	32%
prosti čas preživljam enako pogosto s starši kot s prijatelji	17	38%
večino prostega časa preživim s prijatelji	11	25%
drugo: prosti čas preživljam ...	2	5%
<i>SKUPAJ</i>	<i>44</i>	<i>100%</i>



Otroci večino prostega časa preživijo enako pogosto s starši kot s prijatelji (38%), s starši preživi večino prostega časa 32% anketiranih in s prijatelji 5% anketiranih. Eden se je odločil za odgovor »drugo« in dopisal: »Kakor mi je«.

Tabela 12 in Graf 12: Prikaz prvega vzorca glede na to, kaj počnejo v prostem času s svojimi starši

Prosti čas s starši	Pogostost
pogovarjamo se	20
gledamo TV	19
igramo se igre	18
sprehodi	6
izlet	4
zabavamo se (šalimo se)	4
šport	3
kregamo se	2
obiski	1
igramo igre na računalnik	1
pijemo čaj in kavo	1
gremo po nakupih	1



Večina anketiranih se v prostem času pogovarja (20-krat napisan odgovor), gleda televizijo (19-krat napisan odgovor) in igra različne igre s svojimi starši (18-krat napisan odgovor).

Vrednote, ki anketiranim največ pomenijo

Večina anketiranih v prvem vzorcu je dala na 1. mesto družino in na 2. prijatelje. Na 3. mestu je bil najpogosteje označen uspeh, na 4. mestu izobrazba in na 5. mestu denar.

Kar so nama anketirani povedali o njihovem družinskem življenju

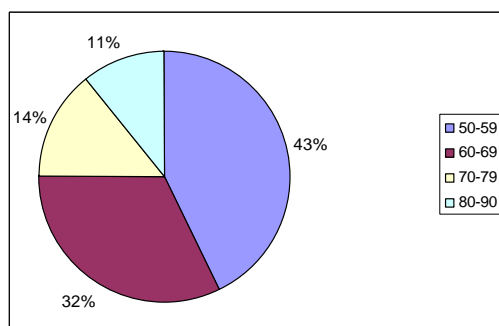
Pri zadnjem vprašanju v anketnem vprašalniku, sva želela, da anketiranci sami povedo še kaj o njihovi družini, odnosih v njej ipd. Lahko sva prebrala, da se v večini družin starši in otroci dobro razumejo, da skupaj preživijo veliko časa, si pomagajo, se pogovarjajo, smeji in se imajo radi. Tukaj so njihovi odgovori:

- *Se dobro razumemo, se skupaj odločamo, veliko časa preživimo skupaj (oče ima svoje dejavnosti, mama svoje in jaz »basket«).*
- *Se dobro razumemo in si pomagamo.*
- *Se smejimo, pogovarjamo.*
- *Veliko se pogovarjamo, hodimo na izlete ...*
- *Radi se veselimo in imamo se radi.*
- *Imamo se radi in skušamo imeti čim manj spopadov.*
- *V moji družini se imamo lepo, se v redu razumemo. Hodimo skupaj po nakupih in na izlete. V moji družini smo vsi zelo srečni in upam, da bomo še naprej.*
- *Zelo lepo je, če je družina zdrava in vedno drži skupaj. Pri nas je zaenkrat tako in upam, da tako ostane.*
- *Imamo se zelo radi in razumemo se tudi lepo.*
- *Veliko časa preživimo skupaj.*
- *Vedno si pomagamo.*
- *Naša družina živi lepo in umirjeno življenje, ne skregamo se velikokrat. Rada imam svojo družino.*
- *Smo skupaj pri kosilu, večerji ... Si zaupamo, igramo družabne igre.*
- *Imamo se radi.*
- *Razumemo se odvisno od vremena.*
- *Kot družina se zelo družimo, se pogovarjamo, hodimo na sprehode, tekme ...*

3.2.2. Analiza rezultatov anketnega vprašalnika, ki so ga izpolnili starejši krajanj Lovrenca na Pohorju (drugi vzorec)

Tabela 13 in Graf 13: Prikaz starosti drugega vzorca

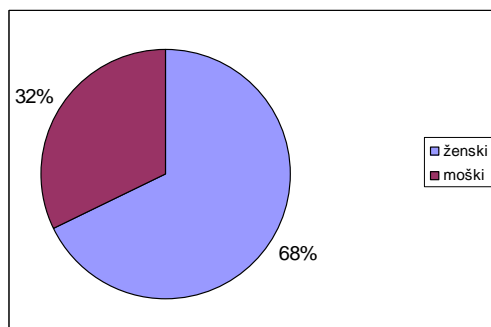
Starost	Število	Odstotek
50-59	12	43%
60-69	9	32%
70-79	4	14%
80-90	3	11%
<i>SKUPAJ</i>	28	100%



V drugem vzorcu, ki ga sestavljajo starejši nad 50 let, je največ starih 50-59 let (43%), sledijo stari 60-96 (32%), 70-79 let (14%) in 80-90 let (11%). Najina najstarejša anketirana gospa je stara 84 let.

Tabela 14 in Graf 14: Prikaz drugega vzorca glede na spol

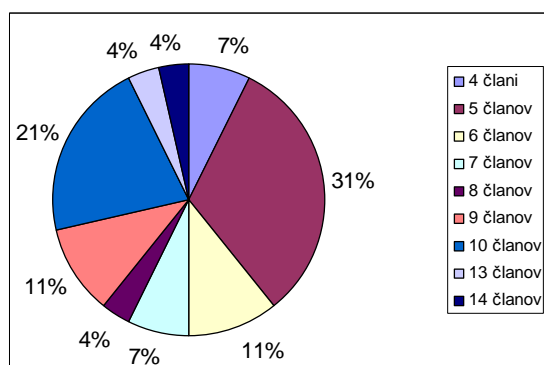
Spol	Število	Odstotek
ženski	19	68%
moški	9	32%
<i>SKUPAJ</i>	28	100%



V najinem drugem vzorcu prevladujejo ženske anketiranke (68%), anketiranih moških je manj (32%).

Tabela 15 in Graf 15: Prikaz drugega vzorca glede na število članov v družini, ko so bili otroci

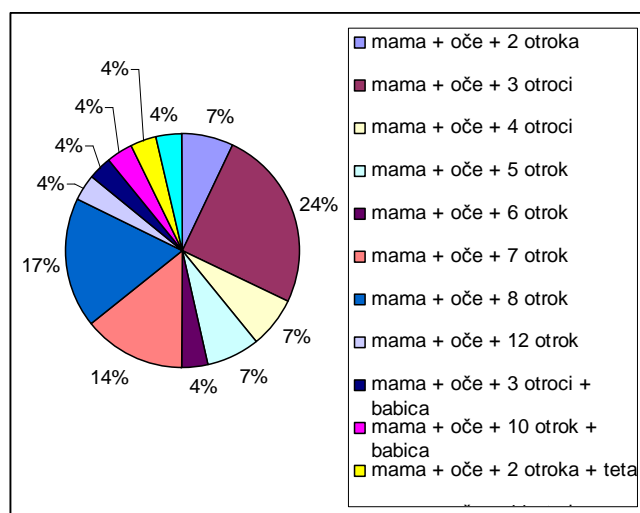
Št. članov	Št. anketiranih	Odstotek
4 člani	2	7%
5 članov	9	31%
6 članov	3	11%
7 članov	2	7%
8 članov	1	4%
9 članov	3	11%
10 članov	6	21%
13 članov	1	4%
14 članov	1	4%
<i>SKUPAJ</i>	28	100%



Vidimo lahko, da so glede na število članov sicer prevladovala petčlanska družina (31%), vendar je bilo več kot polovica družin takšnih, da so imele nad pet članov v družini (kar 62%, če seštejemo vse družine z nad pet člani).

Tabela 16 in Graf 16: Prikaz drugega vzorca glede na to, kateri člani so sestavljali družino

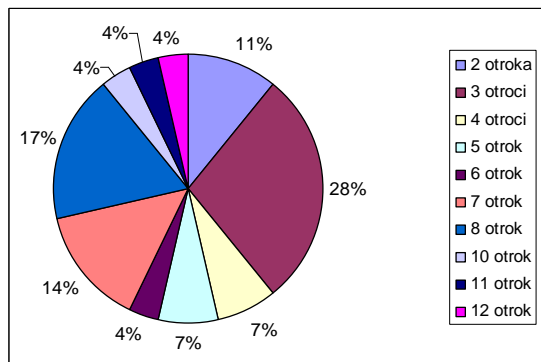
Družinski člani	Št. anketiranih	Odstotek
mama + oče + 2 otroka	2	7%
mama + oče + 3 otroci	7	24%
mama + oče + 4 otroci	2	7%
mama + oče + 5 otrok	2	7%
mama + oče + 6 otrok	1	4%
mama + oče + 7 otrok	4	14%
mama + oče + 8 otrok	5	17%
mama + oče + 12 otrok	1	4%
mama + oče + 3 otroci + babica	1	4%
mama + oče + 10 otrok + babica	1	4%
mama + oče + 2 otroka + teta	1	4%
mama + oče + 11 otrok + stric	1	4%
SKUPAJ	28	100%



Najštevilčnejša oblika družine je sestavljena iz mame, očeta in treh otrok (24%), sledi ji družina z mamo, očetom in osmimi otroci (17%). Pojavljajo se tudi različne oblike razširjenih družin, in sicer vertikalno razširjene (z babico) in horizontalno razširjene (s teto ali stricem).

Tabela 17 in Graf 17: Prikaz drugega vzorca glede na število otrok

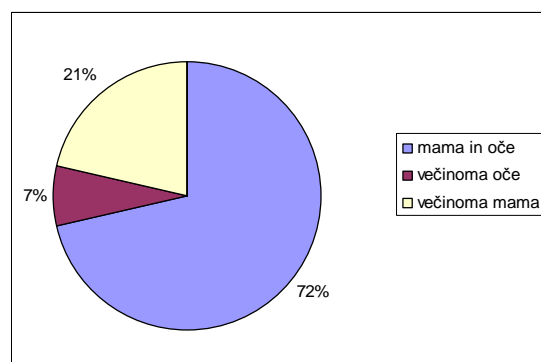
Št. otrok	Št. anketiranih	Odstotek
2 otroka	3	11%
3 otroci	8	28%
4 otroci	2	7%
5 otrok	2	7%
6 otrok	1	4%
7 otrok	4	14%
8 otrok	5	17%
10 otrok	1	4%
11 otrok	1	4%
12 otrok	1	4%
<i>SKUPAJ</i>	28	100%



Prevladujejo družine, ki imajo več kot 3 otroke (skupno jih je 61%), s tremi ali dvema otrokoma pa jih je 39%.

Tabela 18 in Graf 18: Prikaz drugega vzorca glede na to, kdo je odločal

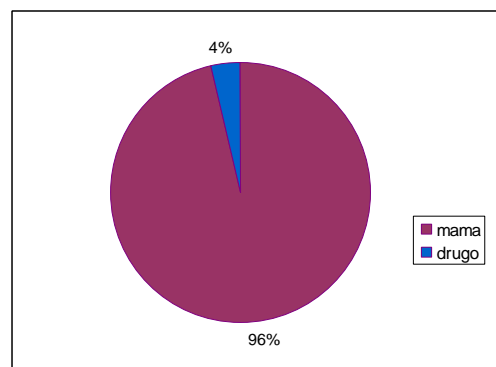
Kdo odloča?	Št.	Odstotek
mama in oče	20	72%
večinoma oče	2	7%
večinoma mama	6	21%
večinoma otroci	0	0%
vsi smo se za vse odločali skupaj	0	0%
drugo	0	0%
<i>SKUPAJ</i>	28	100%



Vse odločitve v družini sta si v veliki večini delila mama in oče (72%). Mama je imela glavno besedo pri 21% in oče pri 7% anketiranih.

Tabela 19 in Graf 19: Prikaz drugega vzorca glede na to, kdo je opravljal gospodinjstva dela

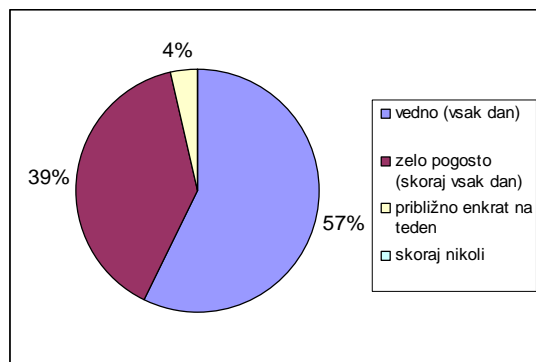
Gospodinjstvo delo	Št.	Odstotek
mama	27	96%
mama in oče	0	0%
oče	0	0%
otroci	0	0%
drugo	1	4%
<i>SKUPAJ</i>	28	100%



Večino gospodinjstkega dela so opravljale mame (96%). Tisti anketiranec, ki je označil odgovor«drugo«, je napisal: »Razdelili smo si delo.«

Tabela 20 in Graf 20: Prikaz drugega vzorca glede na to, koliko so doma pomagali otroci

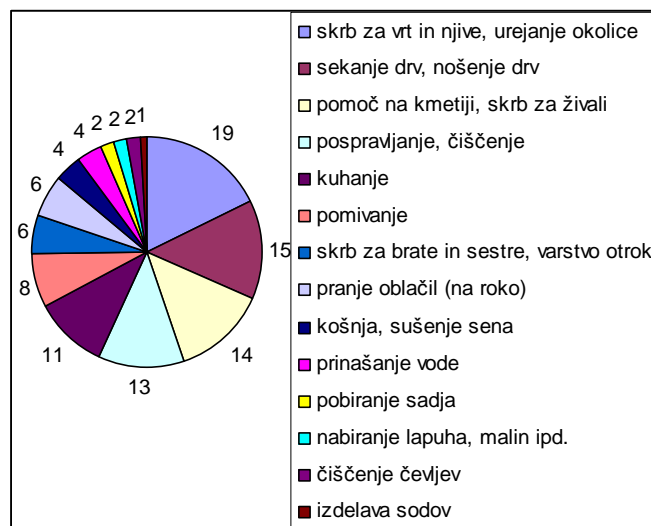
Pomoč otrok	Št.	Odstotek
vedno (vsak dan)	16	57%
zelo pogosto (skoraj vsak dan)	11	39%
približno enkrat na teden	1	4%
skoraj nikoli	0	0%
<i>SKUPAJ</i>	28	100%



Otroci so včasih pomagali doma vsak dan (57%) ali pa skoraj vsak dan (39%).

Tabela 21 in Graf 21: Prikaz drugega vzorca glede na pogostost domačih opravil, ki so jih opravljali otroci doma

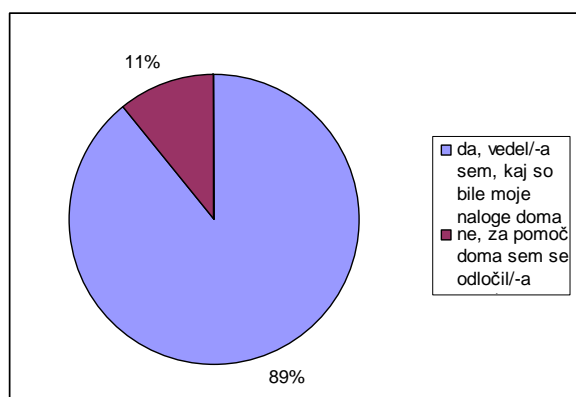
Domača opravila	Pogostost
skrb za vrt in njive, urejanje okolice	19
sekanje drv, nošenje drv	15
pomoč na kmetiji, skrb za živali	14
pospravljanje, čiščenje	13
kuhanje	11
pomivanje	8
skrb za brate in sestre, varstvo otrok	6
pranje oblačil (na roko)	6
košnja, sušenje sena	4
prinašanje vode	4
pobiranje sadja	2
nabiranje lapuha, malin ipd.	2
čiščenje čevljev	2
izdelava sodov	1



V anketnem vprašalniku sva prosila, naj anketiranci napišejo vsa domača opravila, ki so jih opravljali doma. Izvedela sva tudi, da so vsa opravila večinoma opravljali vsak dan po šoli, v prostem času. Najpogostejši odgovor anketiranih je bil, da so skrbeli za vrt, njive in okolico. Pogosto so sekali in prinašali drva ter skrbeli za živali in v vseh delih pomagali na kmetiji. So kuhali, pomivali, prali na roke in zelo zgodaj prevzeli skrb za mlajše brate in sestre.

Tabela 22 in Graf 22: Prikaz drugega vzorca glede na to, ali so starši zahtevali, da jim otroci pomagajo doma

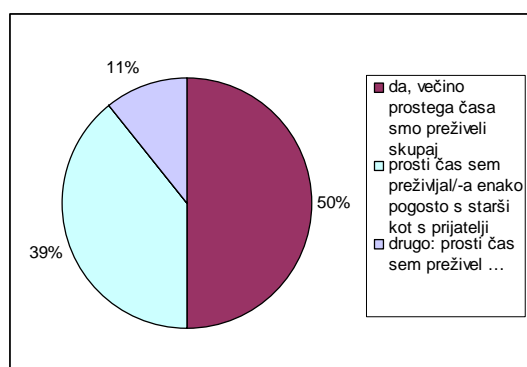
Pomoč doma	Št.	Odstotek
da, vedel/-a sem, kaj so bile moje naloge doma	25	89%
ne, za pomoč doma sem se odločil/-a sam/-a	3	11%
ni mi bilo potrebno pomagati doma	0	0%
<i>SKUPAJ</i>	28	100%



Včasih so otroci točno vedeli, katere so njihove dolžnosti doma (89%). Nekaj pa se jih je lahko za pomoč doma odločilo samih (11%).

Tabela 23 in Graf 23: Prikaz pogostosti preživljanja prostega časa s starši za drugi vzorec

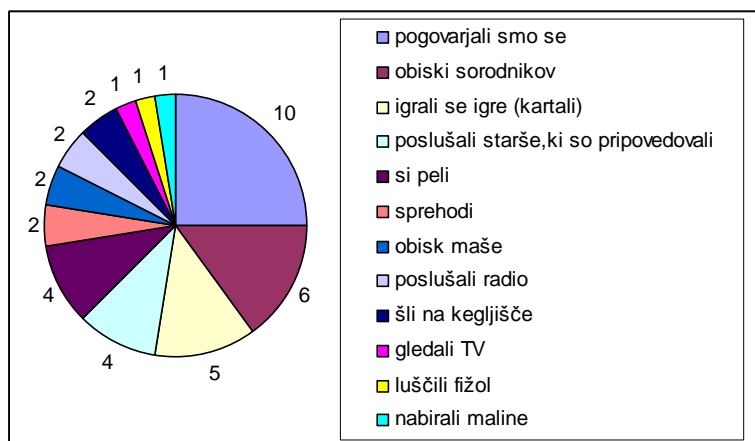
Preživljanje prostega časa	Št.	Odstotek
da, večino prostega časa smo preživeli skupaj	14	50%
prosti čas sem preživljal/-a enako pogosto s starši kot s prijatelji	11	39%
večino prostega časa sem preživel/-a s prijatelji	0	0%
drugo: prosti čas sem preživel ...	3	11%
<i>SKUPAJ</i>	28	100%



Tisti, ki so označili drugo, so povedali, da je bilo prostega časa zelo malo in je bil povezan z opravili doma. Morali so delati. Večino prostega časa so torej preživeli skupaj s svojimi starši (50%).

Tabela 24 in Graf 24: Prikaz drugega vzorca glede na to, kaj so počeli v prostem času s svojimi starši

Prosti čas s starši	Pogostost
pogovarjali smo se	10
obiski sorodnikov	6
igrali se igre (kartali)	5
poslušali starše, ki so pripovedovali	4
si peli	4
sprehodi	2
obisk maše	2
poslušali radio	2
šli na kegljišče	2
gledali TV	1
luščili fižol	1
nabirali maline	1



S pomočjo anketnega vprašalnika sva izvedela, da ni bilo veliko prostega časa, razen ob nedeljah in praznikih. Delo in prosti čas sta bila povezana in tudi odvisna od letnega časa. Jeseni so nabirali jabolka, pozimi luščili fižol – takrat ko so imeli prosti čas. Zvečer so posedali pri krušni peči in se pogovarjali, si peli, nekaterim je tudi oče bral kakšno knjigo ob petrolejki, pred spanjem so pomolili. Radi so poslušali pripovedovanja svojih staršev, ki so jim povedali marsikatero zanimivo doživetje iz svojega življenja in so jim tudi pripovedovali, kako so sami preživljali mladost, ki večinoma ni bila lahka. Velikokrat so skupaj kot družina obiskali svoje sorodnike in prijatelje. Enkrat na leto je bilo v Lovrencu kino, kamor so šli s svojimi starši. Prav tako so občasno hodili na kegljišče k Skačeju (nekdanja lovrenška gostilna in kegljišče).

Vrednote, ki anketiranim največ pomenijo

Večina anketiranih v drugem vzorcu je dala na 1. mesto družino in na 2. prijatelje. Na 3. mestu je najpogosteje označen uspeh, na 4. izobrazba in na 5. denar.

Kar so nama anketirani povedali o njihovem družinskem življenju

Pri zadnjem vprašanju so nama lahko anketiranci sami kaj povedali oz. napisali o družinskem življenju v njihovem otroštvu. Izvedela sva veliko zanimivih stvari in sva si lahko bolje predstavljala, kakšno je bilo življenje otrok v okviru njihove družine 40, 50 in še več let nazaj. Anketirani so se zelo potrudili in nama veliko napisali. Izpisala sva njihove odgovore.

- *Bili smo preprosta delavska družina. Mama gospodinja, oče šofer tovornjaka. Kljub skromnosti smo živeli v prijetni klimi, imeli smo se radi, znali smo si prisluhniti in se veseliti vsakodnevnih majhnih uspehov. Čeprav je bilo včasih veliko drugače kot danes. (Lovrenčanka, 51 let, 3 otroci v družini)*
- *Veliko smo se pogovarjali, poslušali radio. Ko je bil TV, smo gledali skupaj filme. Skupaj smo hodili k maši, praznovali smo družinske in cerkvene praznike. Po potrebi smo tudi pomagali omi in dedeju. (Lovrenčanka, 53 let, 3 otroci v družini)*
- *Oče je imel pri nas glavno besedo. Vsi smo pomagali pri vsakodnevnih kmečkih opravilih. Živeli smo skromno. V šolo smo hodili peš (7 km) ob vsakem vremenu. Otroci so bili vajeni discipline in reda ter smo starše spoštovali in ubogali. Kljub temu da ni bilo vedno lahko, mi je bilo zelo hudo, ko sem šla od doma v srednjo šolo. (Lovrenčanka, 51 let, 4 otroci v družini)*
- *Do mojega 10 leta smo živeli v staro hiši z dvema prostoroma, stranišče smo imeli zunaj. Spali smo v istem prostoru s starši. Vsi smo pomagali pri gradnji nove hiše, v katero smo se nato vselili. Imeli smo se radi in smo veliko pomagali drug drugemu. (Lovrenčanka, 55 let, 3 otroci v družini)*
- *Bilo je skromno, vendar lepo. (Lovrenčanka, 56 let, 3 otroci v družini)*
- *Najlepši praznik so bile koline. (Lovrenčan, 57 let, 2 otroka v družini)*
- *Imela sem razumevajoče starše, čutila sem toploto družinskega življenja, nismo imeli veliko materialnih dobrin – imeli pa smo veliko človeških vrednot. (Lovrenčanka, 58 let, 4 otroci v družini)*
- *Naše otroštvo je bilo zelo delovno in pa tudi igrivo. Igrali smo se bolj ob delu, ker je bilo za igro malo časa. V prostem času so morali bratje šivati nogavice, sestre pa smo kvačkale ali pletle prtičke. (Lovrenčanka, 59 let, 7 otrok v družini)*
- *Bilo nam je zelo težko. Zaposlen je bil samo oče, pa še on je zbolel in smo si otroci zgodaj morali kruh služiti sami. Ni bilo morja. Morali smo nabirati gozdne sadeže, da smo si lahko kupili zvezke. Velikokrat ni bilo kruha. Obleke pa smo nosili eden za drugim. (Lovrenčanka, 59 let, 8 otrok v družini)*
- *Ob petrolejki smo sedeli ob krušni peči, oče pa nam je bral knjigo na glas. (Lovrenčan, 61 let, 7 otrok v družini)*
- *V mojem otroštvu smo morali delati tudi fizična dela. Prostega časa sploh ni bilo. Tudi za učenje ni bilo časa. Smo pa veliko bolj spoštovali starše kot jih sedaj. (Lovrenčanka, 61 let, 8 otrok v družini)*

- *Bila sem najstarejša in zato sem zmeraj pazila na sestri. V šoli sem bila kar dobra, a nisem imela možnosti, da bi se šolala naprej. Starši so me po osemletki takoj zaposlili, ker doma ni bilo denarja, saj je bil zaposlen samo oče. (Lovrenčanka, 62 let, 3 otroci v družini)*
- *Hitro sem postala samostojna, v to me je prisililo življenje. Vendar sem imela lepo otroštvo ob svojih starših. Bogatilo me je tudi športno življenje in veliko potovanj doma in v tujini. Veliko mi je pomenilo tudi versko življenje. (Lovrenčanka, 62 let, 8 otrok v družini)*
- *Naše družinsko življenje je bilo zelo težko, saj nismo imeli nobenega dohodka in smo se morali preživljati na kmetiji. Živelimo od pridelkov na njivi in od živali. Nismo imeli svojega gozda. Oče je občasno vozil hlode z voli, da je zaslužil denar za moko, sladkor, sol, Projo (navadna kava). Za oblačila je poskrbela mama, če je dobila od koga kakšno blago ali stari plašč. V šolo smo hodili 12 km in ker nismo imeli dovolj oblačil, smo morali v šolo hoditi vsak drugi dan, saj smo si čevlje in obleke izmenjali. (Lovrenčan, 63 let, 11 otrok v družini)*
- *Bilo je popolnoma drugače kot danes. Takrat smo imeli zelo malo prostega časa. Vsak otrok je vedel, da mora po svojih najboljših močeh pomagati pri domačih opravilih. Zelo smo bili ponosni, če smo kakšno delo dobro opravili on smo bili zato pohvaljeni ali nagrajeni. (Lovrenčan, 64 let, 3 otroci v družini)*
- *Ko sem bila še otrok, nismo imeli elektrike. V dolgih zimskih večerih sva z mamo pletle nogavice in puloverje, ata pa nam je bral knjige in vsi smo ga pridno poslušali. Včasih nam je oče pripovedoval, kako je bilo v vojski, saj je bil nemški ujetnik. Mama je bila izučena trgovka in tudi ona nam je povedala kakšno svojo zgodbo, ko je še bila v službi. (Lovrenčanka, 65 let, 3 otroci v družini)*
- *Starostna razlika med najstarejšo sestro in najmlajšim bratom je bila 28 let, zato je bilo temu primerno tudi naše življenje. Kasneje smo se vsi skupaj zbirali bolj poredko, saj so bili starejši že dolgo od doma. Prihajali pa so domov ob nedeljah in drugih priložnostih. (Lovrenčan, 73 let, 12 otrok v družini)*
- *Živelimo skupaj, si pomagali, opravljali vsakdanja dela. Že kot otroci smo pomagali doma. Zelo smo bili veseli, ko so bile kolone. (Lovrenčanka, 79 let, 5 otrok v družini)*
- *Moje otroštvo je bilo zelo težko, saj je takrat potekala 2. svetovna vojna in smo morali iti v Lapor, kjer smo bili ločeni po spolu in tako z družino nismo bili*

skupaj. Ko smo se vrnili domov, nismo imeli ničesar. Takrat so nam pomagali nekateri krajani. (Lovrenčanka, 81 let)

- *Živeli smo skromno, naša dolžnost (skrb) je bila, da smo naredili osnovno šolo, po šoli pa smo šli takoj delat. Velik pomen je imelo spoštovanje do drugih. Ni bilo denarja, zato se nismo obremenjevali z uspehom in izobrazbo, važno je bilo, da smo preživeli čez mesec. (Lovrenčanka, 84 let, 5 otrok v družini)*

3.2.3. Primerjava rezultatov in razprava

Če primerjava pridobljene rezultate prvega in drugega vzorca, ki sva ju določila sama, ugotoviva, da je vsekakor prišlo do sprememb v družinskem življenju. V teoretičnem delu sva napisala, zakaj je prišlo do sprememb in katere so. Spremembe, ki sva jih omenila že v teoretičnem delu in so se potrdile tudi pri nama, so, da so danes družine manjše, v družinah je manj otrok in da je danes malo manj žensk (mater), ki opravljajo gospodinjsko delo, čeprav so v večini še zmeraj one zadolžene za gospodinjstvo.

Ugotovila sva torej, da danes družine štejejo manj družinskih članov in da je v družinah manj otrok. Glede na analizo v najini raziskavi prevladujejo v Lovrencu na Pohorju štiričlanske družine, in sicer družine, ki jih sestavljajo mama, oče in dva otroka. Pred več kot 40 leti pa so prevladovale družine z več otroki, saj so bili v več kot polovici družin več kot 3 otroci. Anketirani pa so živeli tudi v družinah, ki so imele tudi do 11 otrok. Danes pa so že 3 ali 4 otroci v družini bolj redkost. Seveda so se pojavljale in se še vedno pojavljajo najrazličnejše oblike razširjenih družin z drugimi sorodniki, predvsem s starimi starši.

Če primerjamo, kdo je imel glavno besedo v družini pred več kot 40 leti in kdo danes, ugotovimo, da ni prišlo do nobene spremembe in da so še vedno vse pomembne odločitve v rokah obeh staršev. Prav tako se ni spremenilo nič na področju gospodinjskega dela, saj še vedno večino gospodinjskega dela opravijo naše mame. Prišlo je do spremembe na bolje, ker je včasih (glede na najin vzorec) v 96% mati opravljala gospodinjsko delo, danes pa ga v 77%.

Pri delu doma otroci še vedno pomagajo svojim staršem, tudi vedo, kaj se od njih zahteva, le da se danes lahko v večji meri za pomoč doma odločijo sami, včasih pa se jo delo doma od

njih predvsem zahtevalo. Tudi samo delo je bilo bolj zahtevno in obsežnejše kot je danes. Opravila, ki so jih otroci počeli nekoč in jih danes ne, so prinašanje vode, čiščenje čevljev, pranje perila na roke, sušenje sena, pobiranje sadje in gozdnih pridelkov. V večji meri kot danes so otroci skrbeli za brate in sestre, prinašali in sekali drva, kuhali, skrbeli za živali, vrt in njive.

Danes otroci preživijo prosti čas enako pogosto s starši kot s prijatelji, včasih pa so ga preživljali predvsem s starši. Imeli so manj prostega časa, saj so po šoli pomagali pri delu doma. Veliko prostega časa je bilo povezanega z delom, saj so skupaj luščili fižol, nabirali v gozdu gozdne plodove in tako združili prijetno s koristnim. Včasih so se doma veliko več pogovarjali in starši so otrokom pripovedovali najrazličnejše pripetljaje iz svojega življenja. Tudi danes se večina anketiranih otrok v prostem času pogovarja s svojimi starši, skupaj gledajo televizijo ali pa se igrajo različne igre.

Družina je še vedno visoko postavljena vrednota, saj so jo v obeh vzorcih anketiranih najpogosteje označili s številko 1, oba vzorca sta glede na pogostost uvršanja uvrstila na 2. prijateljstvo, na 3. mesto uspeh, na 4. mesto izobrazbo in na 5. mesto denar.

Da družina še vedno veliko pomeni tudi otrokom, sva ugotovila tudi s pomočjo zadnjega zastavljenega anketnega vprašanja. V družinah se še vedno veliko pogovarjajo, se imajo radi, si pomagajo in veliko časa preživijo skupaj. Včasih je bila ta skupen čas bolj povezan z delom in izvedela sva, da včasih niso imeli lahkega življenja, bili so bolj skromni, so pa znali ceniti to, kar so imeli.

4. ZAKLJUČEK

S pomočjo teoretičnega in empiričnega dela sva prišla do vpogleda v to, kakšno je bilo družinsko življenje pri nas pred več kot 40 leti in kakšno je danes ter predvsem s pomočjo literature sva se seznanila s tem, kaj je pripeljalo do teh sprememb.

Hipoteze, ki sva si jih postavila na začetku raziskovalne naloge, so se nama v večini potrdile.

Ugotovila sva, da danes družine štejejo manj članov. To sva potrdila s pomočjo anketnega vprašalnika, saj sva ugotovila, da prevladujejo v Lovrencu na Pohorju štiričlanske družine, in sicer družine, ki jih sestavljajo mama, oče in dva otroka. Pred več kot 40 leti pa so prevladovale družine z več otroki, sicer je bila prevladujoča oblika družine sestavljena iz mame, očeta in treh otrok, vendar je v najinem vzorcu anketiranih bilo v družinah več kot polovica takšnih, ki so imeli več kot 2 brata ali sestre. Ugotovila sva, da je bilo in je še vedno opaziti kar nekaj različno razširjenih družin, kjer najdemo poleg mame, očeta in otrok še babico ali dedka (vertikalno razširjene družine) ali pa strica ali teto (horizontalno razširjene družine).

Menila sva, da so danes še vedno ženske (matere) tiste, ki opravijo večino gospodinjskega dela. To hipotezo sva potrdila, saj sva s pomočjo empiričnega dela prišla do ugotovitve, da so v veliki večini še vedno matere tiste, ki opravijo največ gospodinjskega dela.

Menila sva, da starši več ne pričakujejo od svojih otrok, da bodo veliko pomagali pri delu doma. Tudi to hipotezo lahko zavrževa, saj starši še vedno pričakujejo, da bodo njihovi otroci pomagali doma, se pa lahko danes veliko več otrok kot včasih samih odloči, ali bodo pomagali ali ne.

Hipoteza, da je družina še vedno visoko postavljena vrednota, se nama je potrdila s pomočjo analize anketnega vprašalnika.

Tudi zadnja hipoteza, da otroci in starši večinoma ne preživljajo prostega časa skupaj, se nama ni povsem potrdila, saj otroci v enaki meri preživljajo svoj prosti čas s prijatelji in s starši.

Pri svojem delu sva se najprej seznanila z literaturo na to temo in si jo dobro prebrala, nato sva v empiričnem delu uporabila metodo ankete, ki je ena najpogosteje uporabljenih metod. S pomočjo ankete lahko pridobiš večji vzorec in rezultate lahko lažje primerjaš med seboj. Ravno zato sva posebej naredila analizo anketnega vprašalnika osnovnošolcev in analizo anketnega vprašalnika starejših nad 50 let. Pri samem anketiranju pa sva ugotovila, da bi bilo pri starejših morda bolje uporabiti drugo metodo, saj raje govorijo in vedo veliko povedati o življenju nekoč.

Vzorec starejših sva izbrala čisto naključno, glede na znance, stare starše prijateljev in sošolcev ipd. Zavedava pa se, da bi lahko prišla do malo drugačnih rezultatov, vsaj kar se tiče oblik družine in število otrok v njej, če bi vzorec razširila ali pa bi anketirala čisto drug vzorec starejših nad 50 let. Kajti včasih so se pojavljale zelo različne oblike družin in z zelo različnim številom otrok.

S pomočjo najine raziskave sva dobila vpogled v lovrenško družinsko življenje današnjega časa in kakšno je bilo nekoč. Starejši anketiranci so nama omogočili vpogled v drobce njihovega družinskega življenja v njihovem otroštvu. Zanimivo bi bilo to življenje še bolj raziskati in se na primer bolj osredotočiti na samo preživljanje prostega časa nekoč ali pa na to, kakšni so bili odnosi v družini, kdo je imel glavno besedo, ali so se lahko pogajali, zanimivo pa bi bilo spoznati tudi, kakšni so bili načini vzgoje nekoč in jih primerjati z današnjimi. Prav tako bi v mestu dobila drugačne rezultate kot sva jih na podeželju. Starejši nam lahko povedo veliko koristnih in poučnih stvari, le prisluhni jim je potrebno. Mogoče pa se drugo leto spet lotiva raziskovanja družinskega življenja v preteklosti.

LITERATURA

- Barle – Lakota, A. idr. Sociologija: Učbenika za 280 urni predmet sociologije v 4. letniku gimnazijskega izobraževanja. 1. izd. Ljubljana: DZS, 2006.
- Puhar, H. Ali smo starši res odpovedali? 1. izd. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine, 1985.
- Kakšne so pravice partnerjev zunajzakonske skupnosti? Državni portal Republike Slovenije. (Povzeto 21. 12. 2009). Dostopno na: <http://e-uprava.gov.si/e-uprava/dogodkiPrebivalci.euprava?zdid=696&sid=291>
- Švab, A. Družina: od modernosti do postmodernosti. 1. izd. Ljubljana: ZPS d.o.o., 2001.
- Ule, M. in Kuhar, M. Mladi, družina, starševstvo. 1. izd. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, 2003.
- Vertot, N. Ob mednarodnem dnevu družin. Statistični urad Republike Slovenije, 9. maj 2008, Posebna objava. (Povzeto 21. 12. 2009). Dostopno na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=1617
- Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR). Ur.l. SRS, št. 15/1976. (Povzeto 21. 12. 2009) dostopno na: http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti_pdf/zzzdr_upb.pdf

KAZALO TABEL IN GRAFOV

Tabela 1 in Graf 1: Prikaz starosti prvega vzorca	8
Tabela 2 in Graf 2: Prikaz prvega vzorca glede na spol.....	9
Tabela 3 in Graf 3: Prikaz prvega vzorca glede na število članov v družini.....	9
Tabela 4 in Graf 4: Prikaz prvega vzorca glede na to, kateri člani sestavljajo družino	9
Tabela 5 in Graf 5: Prikaz prvega vzorca glede na število otrok	10
Tabela 6 in Graf 6: Prikaz prvega vzorca glede na to, kdo odloča.....	11
Tabela 7 in Graf 7: Prikaz prvega vzorca glede na to, kdo opravlja gospodinjska dela	11
Tabela 8 in Graf 8: Prikaz prvega vzorca glede na to, koliko doma pomagajo otroci.....	11
Tabela 9 in Graf 9: Prikaz prvega vzorca glede na pogostost domačih opravil, ki jih opravljajo otroci doma.....	12
Tabela 10 in Graf 10: Prikaz prvega vzorca glede na to, ali starši zahtevajo, da jim otroci pomagajo doma	12
Tabela 11 in Graf 11: Prikaz pogostosti preživljanja prostega časa s starši za prvi vzorec	13
Tabela 12 in Graf 12: Prikaz prvega vzorca glede na to, kaj počnejo v prostem času s svojimi starši	13
Tabela 13 in Graf 13: Prikaz starosti drugega vzorca	15
Tabela 14 in Graf 14: Prikaz drugega vzorca glede na spol.....	15
Tabela 15 in Graf 15: Prikaz drugega vzorca glede na število članov v družini, ko so bili otroci.....	15
Tabela 16 in Graf 16: Prikaz drugega vzorca glede na to, kateri člani so sestavljali družino..	16
Tabela 17 in Graf 17: Prikaz drugega vzorca glede na število otrok	17
Tabela 18 in Graf 18: Prikaz drugega vzorca glede na to, kdo je odločal	17
Tabela 19 in Graf 19: Prikaz drugega vzorca glede na to, kdo je opravljal gospodinjska dela	17
Tabela 20 in Graf 20: Prikaz drugega vzorca glede na to, koliko so doma pomagali otroci ...	18
Tabela 21 in Graf 21: Prikaz drugega vzorca glede na pogostost domačih opravil, ki so jih opravljajo otroci doma	18
Tabela 22 in Graf 22: Prikaz drugega vzorca glede na to, ali so starši zahtevali, da jim otroci pomagajo doma	19
Tabela 23 in Graf 23: Prikaz pogostosti preživljanja prostega časa s starši za drugi vzorec ...	19
Tabela 24 in Graf 24: Prikaz drugega vzorca glede na to, kaj so počeli v prostem času s svojimi starši	20

PRILOGE

- anketni vprašalnik, ki sva ga razdelila 8. in 9. razredom Osnovne šole Lovrenc na Pohorju in
- anketni vprašalnik, ki sva ga razdelila starejšim krajanom Lovrenca na Pohorju.

ANKETNI VPRAŠALNIK

Pozdravljeni,

sva učenca Osnovne šole Lovrenc na Pohorju in piševa raziskovalno nalogo *Družinsko življenje nekoč in danes v Lovrencu na Pohorju*. Prosiva vas, da si vzamete čas in izpolnite anketni vprašalnik.

STAROST: ____ let

SPOL:

- ženska
- moški

1. Koliko članov šteje vaša družina (živite skupaj v eni hiši in imate skupno gospodinjstvo)? _____

2. Naštejte jih (npr. mama, oče, brat, sestra, babica ipd.): _____

3. Koliko otrok je v vaši družini? ____ otrok

4. Kdo ima v družini glavno besedo?

- mama in oče
- večinoma oče
- večinoma mama
- večinoma otroci
- vsi se za vse odločamo skupaj
- drugo: _____

5. Kdo v družini opravi največ gospodinjskega dela (kuhanje, pranje, likanje ipd.)?

- mama in oče
- mama
- oče
- otroci
- drugo: _____

6. Kako pogosto otroci pomagata doma pri domačih opravilih?

- vedno (vsak dan)
- zelo pogosto (skoraj vsak dan)
- približno enkrat na teden
- skoraj nikoli

7. Prosim, da napišete, pri katerih domačih opravilih pomagate in kako pogosto: _____

8. Ali starši zahtevajo, da jim pomagate doma?

- da, vem, kaj so moje naloge doma
- ne, za pomoč doma se odločim sam
- ni mi potrebno pomagati doma

9. Ali prosti čas preživljate s svojimi starši?

- da, večino prostega časa preživimo skupaj
- prosti čas preživljam enako pogosto s starši kot s prijatelji
- večino prostega časa preživim s prijatelji
- drugo: prosti čas preživljam _____

10. Kaj počnete v prostem času s svojimi starši? _____

11. Prosim, da s številkami od 1 do 5 označite vrednote, ki vam največ pomenijo. S številko 1 tisto vrednoto, ki je pri vas na prvem mestu, in s številko 5 tisto, ki je zadnja.

- ___ družina
- ___ prijatelji
- ___ denar
- ___ uspeh
- ___ izobrazba

12. Zelo bi bila vesela, če bi nama lahko povedali še kaj več o vašem družinskem življenju. _____

Hvala za sodelovanje!

ANKETNI VPRAŠALNIK

Pozdravljeni,

sva učenca Osnovne šole Lovrenc na Pohorju in piševa raziskovalno nalogo *Družinsko življenje nekoč in danes v Lovrencu na Pohorju*. Prosiva vas, da si vzamete čas in izpolnite anketni vprašalnik. Prosiva, da se spomnite, kako je bilo v vaši družini nekoč, ko ste bili sami še otrok.

STAROST: ____ let

SPOL:

- ženska
- moški

13. Koliko članov je štela vaša družina v vašem otroštvu (živel ste skupaj v eni hiši in imeli skupno gospodinjstvo)? _____

14. Naštejte jih (npr. mama, oče, brat, sestra, babica ipd.): _____

15. Koliko otrok je bilo v vaši družini? ____ otrok

16. Kdo je imel v družini glavno besedo?

- mama in oče
- večinoma oče
- večinoma mama
- večinoma otroci
- vsi smo se za vse odločali skupaj
- drugo: _____

17. Kdo je v družini opravil največ gospodinjskega dela (kuhanje, pranje, likanje ipd.)?

- mama in oče
- mama
- oče
- otroci
- drugo: _____

18. Kako pogosto ste otroci pomagali doma pri domačih opravilih?

- vedno (vsak dan)
- zelo pogosto (skoraj vsak dan)
- približno enkrat na teden
- skoraj nikoli

19. Prosim, da napišete, pri katerih domačih opravilih ste pomagali in kako pogosto:

20. Ali so starši zahtevali, da jim pomagata doma?

- da, vedel/-a sem, kaj so moje naloge doma
- ne, za pomoč doma sem se odločil/-a sam/-a
- ni mi bilo potrebno pomagati doma

21. Ali ste prosti čas preživljali s svojimi starši?

- da, večino prostega časa smo preživeli skupaj
- prosti čas sem preživljal/-a enako pogosto s starši kot s prijatelji
- večino prostega časa sem preživel/-a s prijatelji
- drugo: prosti čas sem preživel/-a _____

22. Kaj ste počeli v prostem času s svojimi starši? _____

23. Prosim, da s številkami od 1 do 5 označite vrednote, ki so vam največ pomenile. S številko 1 tisto vrednoto, ki je bila pri vas na prvem mestu, in s številko 5 tisto, ki je bila zadnja.

- ___ družina
- ___ prijatelji
- ___ denar
- ___ uspeh
- ___ izobrazba

24. Zelo bi bila vesela, če bi nama lahko še kaj povedali o vašem družinskem življenju v vašem otroštvu. _____

Hvala za sodelovanje!